

Innhold

Innledning	9
DEL I HVA SIER FORSKNINGEN?	15
Kapittel 1 Muntlighet i norske klasserom – hva er det?	17
Hva fant forskerne?	19
Helklassesamtalen – et tema for seg	21
Hvilken lærdom kan vi trekke?	23
Kapittel 2 Muntlige framføringer i to klasser på ungdomstrinnet	25
Innledning	25
Om demokrati og dialog	25
Motivering, følelser og verdier	26
Innhold og form: to mål som krysses	27
De to klassene og muntlige framføringer	28
Tverrfaglig prosjekt på Byskolen	29
Elevene evaluerer	29
«Hva foregår egentlig under det nivå som fins i de offisielle målformuleringer?»	30
De få engstelige	31
Muntlig på Drabantbyskolen	32
Rolle og individ, strategi eller følelser	34
Tolkende opplesing av dikt på Drabantbyskolen	35
Et dobbelt tegn	36
Språket i kroppen	38
Oppsummering	40
Vedlegg 1	41
Kapittel 3 Muntlighet og skriftlighet i sammenheng	43
Tale og skrift som ulike språklige uttrykk	43
Tale og skrift som ulike tenkemåter og læringsformer	44
Muntlige sjangrer – ulike betraktningsmåter	46
Noe er felles: muntligheten	50

DEL II FORUTSETNINGER FOR ARBEIDET MED MUNTLLIG I KLASSEROMMET	51
Kapittel 4 Metaspråklig bevissthet som medium for læring	53
Innledning	53
«Ung i Norge»	53
Språk og sosiale språk	54
Primærdiskurser og sekundærdiskurser	55
«Tilegning» og «læring» i det elevorienterte klasserommet	55
Tilsløringen av sosiale språk	56
«Å være seg selv»	57
Primærdiskursen er en verdidiskurs	58
Primære og sekundære diskurser i et norsk klasserom	59
Oppsummering	61
Kapittel 5 Med fokus på lytting i klasserommet	62
Kodeskifte: fra deltaker til tilhører	62
Kunsten å lytte	63
Meningsskapende skjema	64
Å lytte etter informasjon	65
Å lytte kritisk	65
Å lytte empatisk	66
Å lytte med hele kroppen	67
Oppsummering	67
Kapittel 6 Retorikk som erkjennelsesprosess og strategi	69
Tidsbegrensning fremmer språkbevissthet	69
Hva er retorikk?	70
Retorikk og erkjennelse	71
«Gudenes gave» eller metaspråklig bevissthet	71
En muntlig kultur	72
Kairos – den retoriske situasjonen	72
Språket i kroppen uten retorikk	73
Logos, patos og etos – retorikkens tre hovedpunkter	73
Kapittel 7 Framføringer som sammensatte tekster	81
Modal affordans og funksjonell spesialisering	82
Multimodalt samspill i elevframføringer	83

Kapittel 8 Vurdering av muntlige tekster	86
Aktørene vurderer sitt publikum	87
Aktørene vurderer seg selv (egenevaluering).	88
Vurdering av multimodaliteten i framføringene.	88
Bruk av faste kriterieskjemaer	89
Bruk av spesialiserte vurderingsskjemaer	90
Vurdering av muntlig til eksamen	92
Kapittel 9 Fortellinger, meningskaping, tolkning og metaspråk	96
Muntlige fortellinger og andre fortellinger.	96
Fortelling som kognitivt skjema i hverdagen	96
Fortelling og retorikk	97
Fortellingsmønstrene før og nå – stillstand, progresjon eller regresjon .	98
Narrativ kompetanse	99
En muntlig kultur som aldri kommer tilbake	100
Fortelling før og små barn nå	101
Barnets første fortellinger	101
Seks viktige trekk ved alle fortellinger	102
Metodikk og muntlig når fortellinger er temaet.	105
DEL III MUNTLLIG METODIKK: PRAKTISKE OPPGAVER	107
Å lære å lytte	109
Innledende kommentar	109
Framføringer, språk og strategi når fag skal formidles	111
For å bryte isen	111
Logos	111
Kairos	111
Etos som bygges opp over tid	113
Etos i konteksten.	113
Patos – å appellere til tilhørernes følelser	115
Memoria	120
Actio	121
Språklige våpen som virker	124

Fortellinger, sammensatte tekster og metaspråklig bevisstgjøring	126
To improvisasjonsøvelser som egner seg til å bryte isen	126
Fortelling og dramaturgi	127
«Muntlige ferdigheter» som mål i seg selv, og som middel til	
å få den tause til å tale	135
Max og høytlesing – fra angst til glede.	135
Max og Johanne og dramatiseringer	136
Martin og rollespill	137
Tolkende opplesing	139
Kasim og Olav H. Hauge	139
Lekens rollespill.	140
Litteratur	141
Register	145